

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 96/2018-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. júla 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovvej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] ml., [REDACTED], a [REDACTED] st., [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. RNDr. Silviou Prachovou, advokátska kancelária, Šoltésovej 14, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 323/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED] ml., [REDACTED], a [REDACTED] st., [REDACTED], na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 323/2013 porušené boli.

2. [REDACTED], [REDACTED] ml., [REDACTED], a [REDACTED]
[REDACTED] st., [REDACTED], p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému z nich
v sume po 500 € (slovom päťsto eur), ktoré im j e Okresný súd Nové Mesto nad Váhom
p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED], [REDACTED] ml., [REDACTED], a [REDACTED]
[REDACTED] st., [REDACTED], p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume
303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov), ktorú j e Okresný súd Nové Mesto nad
Váhom p o v i n n ý vyplatiť na účet advokátky JUDr. RNDr. Silvie Prachovej, advokátska
kancelária, Šoltésovej 14, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k.
II. ÚS 96/2018-7 z 8. februára 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady
Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky,
o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon
o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] ml.,
[REDACTED], a [REDACTED] st., [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“),
ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných
prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na
prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských
práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad
Váhom (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 32/2013.
Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu a zo zapožičaného spisu však vyplýva, že
napadnuté konanie je na okresnom súde evidované pod sp. zn. 11 C 323/2013, a nie tak, ako
to uviedli sťažovatelia vo svojej sťažnosti.

2. Z obsahu sťažnosti predovšetkým vyplynulo:

«... Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 11C/32/2013 zo dňa 19.9.2013 súd rozhodol „Určuje, že darovacia zmluva a zmluva o zriadení vecného bremena, uzavretá formou notárskej zápisnice spísanej notárkou JUDr. Priskou Štěrbovou. č. N 366/2011, NZ 26198/2011 dňa 18.07.2011 medzi odporkyňou 1) [REDAKOVANÉ] (darkyňa a súčasne aj osoba oprávnená z vecného bremena) a odporcom 2) [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ml. (obdarovaným) a odporcom 3) [REDAKOVANÉ] st. (osobou oprávnenou z vecného bremena), ktorej vklad bol povolený Správou katastra Nové Mesto nad Váhom pod číslom V1604/11 dňa 05.08.2011 a ktorou odporkyňa 1) previedla na odporcu 2) byt č. 26 nachádzajúci sa na 5. poschodí bytového domu súp. č. 1219, vchod 11, na ul. [REDAKOVANÉ], spolu so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a zariadeniach domu vo veľkosti 6875/474772, zapísaný na [REDAKOVANÉ] a spoluvlastnícky podiel k pozemku parc. č. 4552 vo veľkosti 6875/4747222, zapísaný na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], v k. ú. [REDAKOVANÉ] a ktorou bolo zároveň zriadené vecné bremeno v prospech odporkyne 1) a odporcu 3) a to právo doživotného užívania bytu č. 26. na 5. poschodí, vchod 11, v bytovom dome súp. č. 1219, na parc. č. [REDAKOVANÉ], podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu a na zastavanom pozemku vo veľkosti 6875/474772 je voči navrhovateľovi 1) a 2) právne neučinná.“ Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 5Co/189/2014 zo dňa 29.10.2014 „Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením potvrdzuje.“

Voči rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 11C/32/2013 zo dňa 19.9.2013 a Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 5Co/189/2014 zo dňa 29.10.2014 podal odporca 1), 2) a 3) dovolanie dňa 22.12.2014, doručené Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom dňa 24.12.2014.

Do dnešného dňa nebolo dovolanie voči rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 11C/32/2013 zo dňa 19.9.2013 a Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 5Co/189/2014 zo dňa 29.10.2014 odoslané na Najvyšší súd Slovenskej republiky napriek niekoľkým urgenciám a sťažnostiam na prieťahy v konaní...

Máme zato, že uvedeným konaním porušovateľa opísaným v skutkovom stave dochádza k porušovaniu sťažovateľovho základného práva na prejednanie veci v primeranej lehote bez zbytočných prieťahov garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

... Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú:

a) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva Ústavný súd prihliada v rámci prvého kritéria aj na predmet sporu teda povahu veci v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Máme zato, že jedinou úlohou Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom je predložiť dovolanie na rozhodnutie dovolaciemu súdu. Konanie Okresného súdu Nové Mesto na Váhom a to konkrétne skutočnosť, že okresný súd nepredložil takmer 24 mesiacov dovolanie na rozhodnutie dovolaciemu súdu považujeme za konanie spôsobujúce prietahy v súdnom konaní.

b) správanie účastníka súdneho konania

Pokiaľ ide o správanie účastníkov konania, je treba poznamenať, že správanie sťažovateľa v predmetnom konaní nespôsobil žiadne prietahy. Mám zato, že pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania k prietahom z jeho strany nedochádzalo. Jeho postoj možno hodnotiť ako aktívny a súčinnosťný, požadované úkony vykonával načas a bez zbytočných odkladov.

Ďalej je dôležité, aby účastník prejavil navonok svoju nespokojnosť s postupom súdu a podal z dôvodu nečinnosti všeobecného súdu sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, teda využil účinný právny prostriedok nápravy na urýchlenie konania podľa osobitných právnych predpisov. Sťažovateľ prejavil svoju nespokojnosť s postupom súdu a podal z dôvodu nečinnosti súdu sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní predsedovi okresného súdu. Do dnešného dňa sťažovateľ nedisponuje žiadnou odpoveďou.

c) postup samotného súdu

Základnému právu na konanie bez zbytočných prietahov totiž nezodpovedá akýkoľvek postup súdu, ale len ten, do ktorého sa premieta procesná zásada hospodárnosti súdneho konania, rešpektovanie ktorej je nevyhnutným predpokladom rýchleho a účinného poskytnutia právnej ochrany.

Takmer 2 - ročné súdne konanie spôsobil postup súdnych orgánov v predmetnej veci tak, ako je opísaný v skutkovom stave.

... Mám zato, že sťažovateľ vyčerpal právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Som toho názoru, že niet iného súdu, ktorý by chránil základné právo alebo slobodu, a že v konkrétnej veci je Ústavný súd SR oprávnený a povinný vo veci konať.

... Nemajetková ujma je náhradou za porušenie práv účastníka, ktoré súd spôsobil v nemajetkovej sfére fyzickej osoby. Výška náhrady v peniazoch je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorá musí byť preskúmaná. Pokiaľ ide o výšku primeraného finančného zadosťučinenia, táto môže byť rôzna podľa závažnosti zásahu do práv sťažovateľa.

Základ pre výpočet náhrady nemajetkovej ujmy závisí od počtu rokov konania, pričom celková suma má byť zvýšená vzhľadom na predmet konania, či má predmet konania pre sťažovateľa určitý význam ako je tomu v prípadoch týkajúcich sa občianskeho práva.

... Sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky na základe dôvodov uvedených v sťažnosti po jej prerokovaní rozhodol nasledovne:

1. Základné právo alebo sloboda sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd, v konaní vedenom Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom pod spisovou značkou 11C/32/2013, bolo porušené.

2. Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom, aby v konaní vedenom pod spisovou značkou 11C/32/2013 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000,- Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Nové Mesto nad Váhom povinný zaplatiť do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 303,16 Eur, ktoré je Okresný súd Nové Mesto nad Váhom povinný zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa JUDr. RNDr. Silvii Prachovej, advokátke do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 149/2018 z 8. marca 2018

a právna zástupkyňa sťažovateľov stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 22. marca 2018.

3.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení opísala chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní a uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„... V predmetnej sťažnosti namieta sťažovateľka porušenie jej základného práva na prerokovanie veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 11 C/32/2013 bez zbytočných prieťahov. V sťažnosti a následne aj v uznesení je nesprávne uvedená spisová značka tohto súdneho konania, správne označenie je: 11C/323/2012...

Oboznámila som sa s predmetným spisom, ako aj s vyjadrením súčasnej zákonnej sudkyne a k sťažnosti sa vyjadrujem nasledovne:

Súdne konanie začalo dňa 21.09.2012, kedy bola tunajšiemu súdu doručená žaloba žalobcov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] proti žalovaným [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] ml. a [REDAKOVANÉ] st. (sťažovateľom) na určenie neúčinnosti právnych úkonov, a to darovacej zmluvy, ktorou žalovaná 1/ previedla byt so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a zariadeniach a pozemku na žalovaného [REDAKOVANÉ] ml., ako aj zmluvy o zriadení vecného bremena - práva doživotného užívania bytu darkyňou [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] st.

Vec bola pôvodne pridelená sudcovi Mgr. Ivanovi Kubínyimu, ktorý dňa 18.03.2013 nariadil vo veci pojednávanie na 13.05.2013 a keďže žalobcovia požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov, zaslal im aj tlačivo na preukázanie ich osobných, príjmových a majetkových pomerov, ktoré vyplnené doručili súdu dňa 29.04.2013.

Na pojednávaní dňa 13.05.2013 bolo rozhodnuté o oslobodení od súdnych poplatkov, zamietnutý návrh žalovanej [REDAKOVANÉ] na prerušenie konania a vykonaný dôkaz výsluchom všetkých piatich účastníkov konania. Pojednávanie bolo odročené na 10.06.2013 za účelom doplnenia dokazovania oboznámením listinných dôkazov, na predloženie ktorých bola v lehote 10 dní vyzvaná žalovaná [REDAKOVANÉ]. Tieto doručila súdu dňa 14.05.2013.

Dňa 15.05.2013 bola zaslaná žiadosť súdnemu komisárovi o zapožičanie dedičského spisu.

Dňa 24.05.2013 bolo doručené písomné vyjadrenie žalobcov.

Dňa 05.06.2013 súd urgoval súdneho komisára na zaslanie žiadaného spisu.

Dňa 06.06.2013 bolo doručené písomné vyjadrenia žalovaných.

Pojednávanie dňa 10.06.2013 bolo odročené na 17.06.2013 z dôvodu, že žalovaní - sťažovatelia v deň pojednávania súdu predložili udelené plné moci a právny zástupca žalovaných požiadal o odročenie, pretože prevzal zastupovanie v predmetnej veci dňa 07.06.2013 a nestihol sa na pojednávanie pripraviť.

Dňa 12.06.2013 bolo doručené ďalšie písomné podanie žalobcov.

Dňa 14.06.2013 bolo doručené podanie žalovaných - sťažovateľov, v ktorom vzniesli námietky zaujatosti konajúceho sudcu. Písomné námietky zaujatosti sudcu boli doplnené v podaní zástupkyne žalovaných - sťažovateľov doručenom dňa 17.06.2013.

Pojednávanie dňa 17.06.2013 sa neuskutočnilo z dôvodu podanej námietky zaujatosti a bolo odročené na neurčito za účelom predloženia spisu Krajskému súdu v Trenčíne na rozhodnutie o podaných námietkach zaujatosti.

Sudca sa k námietkam vyjadril dňa 19.06.2013.

Dňa 24.06.2013 bol spis predložený Krajskému súdu v Trenčíne.

Dňa 01.07.2013 (v čase, keď bol spis na krajskom súde) došlo k zmene zákonného sudcu z dôvodu, preloženia pôvodného sudcu na krajský súd. Jeho veci boli prerozdelené náhodným výberom, predmetnú vec od 1.7.2013 vybavuje sudkyňa JUDr. Ing. Erika Trtalová.

Dňa 10.07.2013 krajský súd vrátil spis ako bezdôvodne predložený, keď podľa neho z námietok žalovaných vyplýva, že za dôvod pre vylúčenie sudcu považujú okolnosti spočívajúce v postupe sudcu v konaní, čo nie je dôvodom na vylúčenie sudcu.

Nová zákonná sudkyňa nariadila vo veci dňa 17.07.2013 pojednávanie na deň 05.09.2013.

Dňa 28.08.2013 bolo doručené písomné podanie žalobcov, ktorého súčasťou bolo takmer 50 strán príloh a dňa 04.09.2013 došlo písomné podanie žalovaných s prílohami.

Na pojednávaní dňa 05.09.2013 boli opätovne podrobne vypočutí účastníci (pojednávanie s prerušeniami - prestávkami trvalo od 8.20 hod. do 15.10 hod.) a odročené bolo na 19.09.2013 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Dňa 19.09.2013 bol vyhlásený rozsudok, ktorým súd žalobe v celom rozsahu vyhovel a úspešným žalobcom priznal náhradu trov konania. Rozsudok bol doručený na

pojednávani prítomnej zástupkyňi žalobcov a žalovanému [REDACTED] st., ostatným bol doručený poštou.

Dňa 03.10.2013 a 14.10.2013 boli doručené odvolania zo strany žalovaných - sťažovateľov.

Dňa 22.10.2013 bolo vydané opravné uznesenie, ktorým súd opravil v rozsudku nesprávne uvedené číslo konania.

Dňa 24.10.2013 bola zaslaná výzva na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie a odvolania žalovaných boli zaslané žalobcom na vyjadrenie.

Dňa 18.11.2013 došli vyjadrenia žalobcov k odvolaniu žalovaných.

Dňa 20.11.2013 bolo doručené oznámenie o odvolaní plnej moci advokátovi zo strany žalovaných.

Dňa 05.12.2013 bol zaplatený súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 15.01.2014 bolo zaslané vyjadrenie žalobcov k odvolaniu na vedomie žalovaným, resp. ich zástupcovi

Dňa 06.02.2014 oznámila žalovaná [REDACTED] zmenu právneho zástupcu.

Dňa 21.02.2014 bola vyhotovená predkladacia správa a spis predložený Krajskému súdu v Trenčíne na rozhodnutie o odvolaní.

Odvolací súd o odvolaní rozhodol dňa 29.10.2014 rozsudkom, ktorým rozhodnutie tunajšieho súdu v spojení s opravným uznesením potvrdil.

Spis bol tunajšiemu súdu vrátený dňa 06.11.2014.

Dňa 11.11.2014 bol rozsudok nadriadeného súdu zaslaný účastníkom, resp. ich zástupcom. Právoplatnosť nadobudol dňa 28.11.2014.

Dňa 18.11.2014 došlo podanie právneho zástupcu žalovanej [REDACTED] označené ako doplnenie odvolania.

Dňa 10.12.2014 boli súdnou kanceláriou vykonané štatistické úkony a preverenie spisu pred jeho uložením do archívu.

Dňa 29.12.2014 bolo doručené dovolanie žalovaných - sťažovateľov.

Dňa 14.01.2015 bol spis predložený do informačného centra za účelom žiadosti žalovaného o nahliadnutie a vyhotovenie kópií častí spisu.

Dňa 26.01.2015 bola doručená žiadosť právneho zástupcu žalovaných o vylúčenie pripojeného dedičského spisu, dňa 12.02.2015 bolo oznámené zástupcovi, že spis bol vylúčený dňa 17.12.2014.

Keďže žalovaní požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov (žiadosť bola súčasťou podaného dovolania) dňa 12.02.2015 im bolo zaslané tlačivo na preukázanie ich pomerov. Zároveň bolo zaslané dovolanie žalobcom na vyjadrenie. Žalovaní si tlačivá na dokladovanie pomerov prevzali dňa 21.03.2015 až 23.03.2015.

Dňa 04.03.2015 bol predložený spis do informačného centra za účelom nahliadnutia žalovanou 1/.

Dňa 09.03.2015 bol spis opätovne predložený do informačného centra za účelom nahliadnutia žalovanou 1/.

Dňa 11.03.2015 došlo vyjadrenie žalobcov k dovolaniu.

Dňa 09.04.2015 bola doručená žiadosť právneho zástupcu žalovaných o odpustenie zmeškania lehoty na predloženie tlačív na oslobodenie od súdnych poplatkov, súčasne doručil tlačivo pre dokladovanie pomerov, avšak len u žalovanej 1/.

Uznesením zo dňa 21.05.2015 súd priznal žalovanej 1/ oslobodenie od súdnych poplatkov, uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 06.06.2015.

Dňa 14.07.2015 bol právoplatný rozsudok doručený Okresnému úradu katastrálny odbor.

Dňa 01.04.2016 bola zaslaná žalovaným a právnemu zástupcovi výzva na odstránenie väd dovolania (predloženie chýbajúceho splnomocnenia advokáta na zastupovanie žalovaných v dovolacom konaní). Ani jeden zo žalovaných si neprevzal zásielku, vrátili sa ako nedoručené.

Dňa 10.06.2016 si osobne prišla prevziať zásielku žalovaná 1/.

Dňa 14.06.2016 zaslal advokát podanie, v ktorom predložil plné moci od všetkých troch žalovaných.

Dňa 24.06.2016 bola zaslaná výzva žalovaným 2/ a 3/ na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie.

Dňa 17.08.2016 bola doručená žiadosť žalovaných 2/ a 3/ o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Dňa 05.10.2016 bol predložený spis do informačného centra na nahliadnutie žalovanou I/.

Dňa 24.01.2017 bolo vydané uznesenie o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov žalovaným [REDACTED] st. a ml. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 21.02.2017.

Dňa 17.03.2017 bola vyhotovená predkladacia správa pre Najvyšší súd SR, spis prevzal dovolací súd dňa 22.03.2017.

Najvyšší súd o dovolaní rozhodol uznesením zo dňa 23.08.2017 tak, že ho odmietol a žalovaných zaviazal k náhrade trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Dňa 22.09.2017 bol vrátený spis tunajšiemu súdu.

Dňa 26.09.2017 bolo expedované rozhodnutie NS SR. Právoplatnosť nadobudlo dňa 01.12.2017

Dňa 12.01.2018 rozhodol vyšší súdny úradník tunajšieho súdu o výške trov konania. Uznesenie je právoplatné.

V predmetnom súdnom konaní sa žalobcovia proti sťažovateľom domáhali určenia právnej neúčinnosti darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena prostredníctvom tzv. odporovacej žaloby. Vo všeobecnosti sa tento druh sporov považuje predovšetkým za skutkovo zložitú vec a častokrát aj za právne zložitú vec. Tak tomu bolo aj v prípade tohto sporu. Napriek tomu bol spor súdom prvej inštancie rozhodnutý do jedného roka, pričom sa uskutočnili štyri pojednávania (dve z toho boli z dôvodov na strane sťažovateľov odročené), v čase rozhodnutia mal spis takmer 300 listov a dokonca došlo aj k zmene zákonného sudcu. Nový sudca vo veci nariadil pojednávanie iba 16 dní po jej pridelení napriek tomu, že prerozdelením spisov po sudcovi Mgr. Kubínyim mu bolo pridelených 370 vecí. Nezistila som teda žiadne prieťahy pri vybavovaní predmetnej veci v období od začatia konania do právoplatného skončenia.

Aj po podaní dovolania súd vo veci konal, vykonal niekoľko úkonov, vydal niekoľko procesných rozhodnutí. Je síce pravdou, že od podania dovolania do predloženia spisu Najvyššiemu súdu SR uplynuli viac ako dva roky, avšak prieťahy spôsobili predovšetkým samotní žalovaní, teda sťažovatelia, resp. ich právny zástupca. Žalovaní síce požiadali v dovolaní o oslobodenie od súdnych poplatkov, avšak svoje pomery nepreukázali, resp.

nedokladovali tlačivom tak, ako im to ukladal v tom čase účinný procesný predpis (§ 138 ods. 2 O.s.p.). Z tohto dôvodu súd nemohol rozhodnúť o ich žiadosti, a tak im, ako aj ich právnenému zástupcovi, zaslal tlačivo, ktoré žiadal po vyplnení vrátiť v lehote 10 dní. Túto lehotu nedodržali napriek tomu, že po zaslaní výzvy na predloženie vyplnených tlačív, bola sťažovateľka [REDAKOVANÉ] dvakrát v informačnom centre študovať predmetný spis. Tlačivo doručila po uplynutí lehoty iba žalovaná [REDAKOVANÉ], súd priznal oslobodenie od súdnych poplatkov iba jej. Žalovaní [REDAKOVANÉ] ml. a [REDAKOVANÉ] st. boli vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie, poplatok nezaplatili, obaja požiadali o oslobodenie od poplatkovej povinnosti, následne súd rozhodol aj o ich žiadosti. Sťažovatelia týmto postupom spôsobili prieťahy v konaní aj po podaní dovolania, keďže nedokladovali svoje pomery pre účely rozhodnutia o ich žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, teda nesplnili si povinnosť vyplývajúcu z procesného predpisu, resp. nezaplatili súdny poplatok splatný podaním dovolania hneď pri jeho podaní. Dovolanie tiež trpelo vadou, pretože k nemu nepriložili plnú moc na zastupovanie advokátom v dovolacom konaní. Sťažovatelia si opakovane nepreberali súdne zásielky na pošte, hoci vedeli o tom, že je voči nim vedený súdny spor a sťažovateľka podľa záznamov v spise bola opakovane (najmenej 12- krát) nahliadať do spisu, resp. ho študovať.

Z analýzy úkonov súdu sa javí ako neprimeraná doba po rozhodnutí súdu o žiadosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na oslobodenie od súdnych poplatkov do rozhodnutia, ktorým súd vyzval dovolateľov na odstránenie vady dovolania. Personálna situácia na tunajšom súde od jeho vzniku v roku 2008 však neumožňuje, aby sudcovia, súdni úradníci vykonávali úkony a rozhodovali vo všetkých veciach plynulo a v kratších lehotách. Súd patrí medzi najzaťaženejšie súdy, čo po prerokovaní Správy o výsledkoch revízie vykonanej na tunajšom súde konštatovala aj Súdna rada Slovenskej republiky na svojom zasadnutí dňa 20.12.2016. V uznesení č. 800 odporučila ministerke spravodlivosti vzhľadom na množstvo nevybavených vecí, nápad vecí na tunajšom súde doplniť stav sudcov na 15, v súčasnosti má súd 11 sudcov (dve miesta po úspešnom výberovom konaní zatiaľ neobsadené) a stav vyšších súdnych úradníkov tiež na 15, v súčasnosti má súd 9 vyšších súdnych úradníkov (aktuálne vyhlásené výberové konanie na jedno ďalšie určené miesto). Vplyv na dĺžku súdnych konaní má aj tá skutočnosť, že v priebehu 5 rokov došlo k odchodu 5 sudcov z tunajšieho súdu, čo si vyžiadalo opakované prerozdeľovanie nevybavených vecí.

S poukazom na uvedené považujem sťažnosť za nedôvodnú už aj s ohľadom na samotné výsledky dovolacieho konania, resp. samotného výsledku sporu. Záverom oznamujem, že netrvám na ústnom prejednaní sťažnosti. Súhlasím s tým, aby podľa ust. § 30 ods. 2 zákona Národnej rady SR č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, keďže od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

3.2 Právna zástupkyňa sťažovateľov v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu v posudzovanom konaní zaujala toto stanovisko:

«... Sťažovatelia majú za to, že stanovisko Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom jednoznačne potvrdzuje ich tvrdenia, že v tomto prípade bezdôvodne dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prejednanie veci v primeranej lehote bez zbytočných prieťahov garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovatelia si dovoľujú poukázať na odôvodnenie prieťahov v konaní predsedníčkou Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom: „Je síce pravdou, že od podania dovolania do predloženia spisu Najvyššiemu súdu SR uplynuli viac ako dva roky, avšak prieťahy spôsobili predovšetkým samotní žalovaní, teda sťažovatelia...“

Sťažovatelia si dovoľujú poukázať na skutočnosť, že predsedníčka súdu na jednej strane obviňuje z prieťahov v konaní sťažovateľov, na strane druhej, svoje tvrdenia odôvodňuje veľmi stručne. Kým v celej sťažnosti opisuje priebeh konania detailne, spolu s príslušnými dátumami jednotlivých úkonov, v tomto prípade dátumy úkonov a doručení jednotlivých podkladov zo strany sťažovateľov absentujú. Aj z uvedeného je zrejmé, že lehota dva roky (od podania dovolania na okresný súd až do predloženia spisu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky) je absolútne neprimeraná, nie je zavinená zo strany sťažovateľov ale súdu, pričom tejto skutočnosti si je predsedníčka Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom vedomá.

Sťažovatelia si taktiež dovoľujú poukázať na ďalšie odôvodnenie prieťahov v konaní predsedníčkou Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom: „Z analýzy súdu sa javí ako neprimeraná doba po rozhodnutí súdu o žiadosti sťažovateľky [REDACTED] na

oslobodenie od súdnych poplatkov do rozhodnutia, ktorým súd vyzval dovolateľov na odstránenie vady dovolania. Personálna situácia na tunajšom súde od jeho vzniku v roku 2008 však neumožňuje, aby sudcovia, súdni úradníci vykonávali úkony a rozhodovali vo všetkých veciach plynulo a v kratších lehotách... Vplyv na dĺžku súdnych konaní má aj skutočnosť, že v priebehu 5 rokov došlo k odchodu 5 sudcov z tunajšieho súdu, čo si vyžiadalo opakované prerozdeľovanie nevybavených vecí.“

V tomto prípade predsedníčka Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom jednoznačne potvrdzuje a je si vedomá prietahov v predmetnom súdnom konaní.

Vzhľadom na uvedené, odôvodnenie prietahov v konaní predsedníčkou Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, považujú sťažovatelia za irelevantné a absolútne nedostačujúce, čo preukazujú aj nasledovné rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky...

Na základe vyššie uvedeného je podľa sťažovateľov jednoznačne preukázané, že konaním Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom vo veci vedenej pod sp. zn. 11C/323/2012 došlo k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prejednanie veci v primeranej lehote bez zbytočných prietahov garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovatelia si Ústavnému súdu v zmysle ust. § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov dovoľujú oznámiť, že netrávajú na konaní verejného ústneho pojednávania vo veci.»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Pokiaľ ide o chronológiu úkonov okresného súdu v napadnutom dedičskom konaní, ktorá je uvedená v bode I/3.1 tohto nálezu, možno konštatovať, že tieto skutkové okolnosti sa spornými nestali, keďže ani sťažovatelia vo svojej replike nemali námietky

proti takto opísanému skutkovému stavu. Rovnaké relevantné skutočnosti zistil aj ústavný súd z obsahu súvisiaceho spisu, preto pri posudzovaní napadnutého konania z týchto vychádzal, avšak opomenul duplicitné opísanie týchto úkonov.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (pri predkladaní spisu na dovolacie konanie) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 323/2013 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva

(ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

11. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

12. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, pozornosti ústavného súdu neušlo, že sťažovatelia požiadali o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, avšak svoje majetkové pomery nezdokladovali a na výzvy súdu na odstránenie nedostatkov svojich podaní neboli vždy súčinnosťní. Okrem uvedeného však ústavný súd nezistil ďalšie okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom, teda neprimeraná dĺžka napadnutého konania bola vyvolaná iba sčasti správaním sťažovateľov. Na uvedené správanie sťažovateľov však

nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

13. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že sťažovatelia v danej veci namietajú porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní pred okresným súdom, ktoré už bolo 28. novembra 2014 právoplatne skončené, teda právna istota účastníkov konania bola už uvedeného dňa v zásade nastolená. Požiadavka prerokovania veci v primeranej lehote, teda predloženie spisu na rozhodnutie o dovolaní Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), v okolnostiach danej veci vyplýva zo všeobecného pravidla justice delayed, justice denied (neskorá spravodlivosť, odoprená spravodlivosť).

Z chronológie úkonov uvedených vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu v bode I/3.1 tohto nálezu vyplýva, že predloženie spisu najvyššiemu súdu, aby rozhodol o dovolaní sťažovateľov, trvalo dva roky a tri mesiace. Okresný súd bol pritom v danej veci opakovane nečinný od 6. júna 2015 do 1. apríla 2016 (deväť mesiacov) a od 17. augusta 2016 do 24. januára 2017 (päť mesiacov). V uvedenom období (teda minimálne štrnásť mesiacov) nebol postup okresného súdu v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov.

Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako jedného roka okresný súd bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov nevykonával vo veci žiadne úkony pre účely toho, aby dovolanie sťažovateľov bolo prerokované v primeranej lehote (napr. *Vassilios Athanasiou a ďalší v. Grécko*, rozsudok z 21. 12. 2010, č. 50973/08). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prietahom, pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a iba sčasti správaním sťažovateľov, ale najmä v dôsledku postupu súdu. Na „objektívne okolnosti“, teda na „personálnu situáciu“ na okresnom súde, na ktoré v danej veci poukázala predsedníčka súdu, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. sp. zn. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce

prerokovanie veci – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prietáhov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálnu kapacitu príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti preto nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení okresného súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

14. Pretože vo veci bol 19. septembra 2013 vyhlásený rozsudok, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľov podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde a v tomto návrhu sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 4.

15. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadostučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať finančné zadostučinenie vo výške 10 000 €, pretože *„okresný súd nepredložil takmer 24 mesiacov dovolanie na rozhodnutie dovolaciemu súdu“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k záveru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 dohovoru nie je dostatočným zadostučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené im priznať aj finančné zadostučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona

o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov považuje za primerané vo výške každému z nich po 500 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (napr. II. ÚS 67/03), ako aj na to, že v danej veci bola už okresným súdom nastolená právna istota, ako i na určitú nesúčinnosť sťažovateľov v napadnutom konaní.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

16. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovatelia si uplatnili trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 20. decembra 2016 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 22. marca 2018). Za dva úkony vykonané v roku 2016 patrí odmena v sume dvakrát po 143 € a režijný paušál v sume dvakrát po 8,58 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2018 patrí odmena v sume 153,50 € a režijný paušál v sume 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa by predstavovali celkove sumu 465,87 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 232,93 €. Spolu s režijným paušálom teda jednému sťažovateľovi prislúcha odmena v sume 232,93 €. V prípade troch sťažovateľov tvorí náhrada trov právnej služby advokátkou celkovú sumu 698,79 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších

predpisov, pričom k uvedenej sume bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 139,75 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľov predstavujú celkove sumu 838,54 €.

Sťažovatelia si však uplatnili trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 € a keďže to nie je v rozpore s platnými právnymi predpismi, ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

17. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2018